

145

P A Ž Y M A

apie archyvinėje baudžiamojoje byloje
Nr.20-2-036-72 esamą medžiagą

Vilnius,

1974 m. rugsėjo mėn. 25 d.

Baudžiamoji byla Nr.20-2-036-72 iškelta 1972 m. gegužės 14 d. Kauno m. prokuroro dėl Romo KALANTOS, Adolfo s., savižudybės fakto.

Parengtiniu tardymu nustatyta, kad 1972 m. gegužės 14 d. 12 valandą Kauno m. sode prie Valstybinio muzikinio teatro, apsipylęs benzinu, susidegino Romas Kalanta, Adolfo s., gimęs 1953 m. vasario 22 d., gyvenęs Kaune, Panerių g. 34 bt.1.

1972 m. gegužės 13 d. vakare Romas Kalanta buvo iškurtuvėse pas savo brolių Antaną Kalantą, kur gėrė alkoholinius gėrimus. Iš iškurtuvių palydėjo kartu su juo buvusią Liną LAKECKAITĘ, su kuria truputį susipyko ir apie 5 valandą sugrižo namo. Namuose iki 9 valandos miegojo, o paskui išėjo į pirtį. Po valandos sugrįžęs, pasiėmė 3 litrų talpos stiklainį, išplėvė jį, ir pasiėmęs išėjo pas kaimyną Edvardą BUBLIAUSKĄ. Iš Bubliausko nusipirko 3 litrus benzino ir nuvažiavo į miesto sodą. Ten apsipylė save benzinu ir jį uždegė.

Buvę įvykio vietoje piliečiai GUSKOVAS, KOSTINAS, KLIMAS ir kiti matė kaip Romas Kalanta užsidegė. Apklausti jie parodė, kad tuo metu Kalanta buvo vienas. Pastebėję, kad jis dega, nubėgo gesinti. Kalanta prašė, kad jį pribaigtų ir daugiau nieko nekalbėjo.

Greitosios medicininės pagalbos pristatytas į ligoninę, Romas KALANTA su gydžiusiu jį gydytoju J.KLEBANOVU kurį laiką kalbėjo prasmingai, tačiau paklaustas savižudybės priežasties nenurodė.

1972 m. gegužės mėn. 14 d. Kalanta mirė.

Lavono teismo-medicinos ekspertize nustatyta, kad Kalanta mirė nuo 1-2-3-4 laipsnio viso kūno paviršiaus sudegimo, po to komplikavosi bronchitas, plaučių uždegimas ir vidaus organų distrofiniai pakitimai.

Pravedus cheminę ekspertizę nustatyta, kad paimtame inde Kalantos susideginimo vietoje buvo benzino liekanos.

Apklausti Kalantos tėvai ir broliai parodė, kad jis buvo keisto elgesio, užsidaręs, nesidalindavo savo mintimis, norais, nervuotas, vartodavo raminančius vaistus. Nešiojo labai ilgus plaukus, dėl ko dauguma iš jo pasijuokdavo. Tai Kalanta pergyvendavo, tačiau užsispyrusiai laikėsi savo ir plaukų nenusikirpo. Rengėsi nesanturiai, madingai.

Liudytoja LEKECKAITĖ parodė, kad ji draugavo su Romu Kalanta. Jis buvo jau nuoširdus, tačiau kartais be priežasties keistas, tylus, užsidaręs, liūdnas, kalbėdavo, kad jam viskas nusibodę, jog jam norisi viską mesti ir nusižudyti. Sakydavo, kad nusižudys susidegindamas benzine, tačiau ji netikėjusi, jog tai rimta, kadangi jis kalbėdavo ir apie vedybą su ja. Mėgdavo priešti. Dažnai piešdavo laužą ir kaukuoles. Kad jam kas nors kerštautų, grasintų, lieptų nusižudyti ar žiauriai su juo elgtis nesisakė. 1972 metų gegužės 13 dieną po išgertuvių pas jo brolių, palydėjo ją iki namų ir ten išbuvo iki 5 valandos ryto. Truputį jie susipyko.

MIKALAUSKAS, su kuriuo draugavo Kalanta, parodė, kad jis buvo užsidaręs, mažai kalbus, keisto būdo. Maždaug prieš mėnesį klausė jo, ar labai skauda, kai žmogus dega. Sakė, jog jam atrodo, kad degantis žmogus turi greitai prarasti sąmonę ir nejauti skausmo. Niekada neminėjo, kad jam kas nors grasina, žiauriai su juo elgesi ar liepia jam nusižudyti. Jokioms organizacijoms ir būreliams nepriklausė.

Apie Romo Kalantos keistą elgesį, troškiną vienatvės, uždarumą parodė liudytojai - jo bendramoksliai, pedagogai, draugai, pažįstami ir giminės: KARALIUS, ALEKNA, ŠATKUS, BUBLIAUSKAS, LEMGERDAS, JUODIS, PŪKELIS, ŽALIMIENĖ, PLEČKAITIENĖ, VYŠNIAUSKAITĖ, ŠAMARAUSKAITĖ, KALĖDAITĖ, MICKEVIČIUS ir kiti.

Liudytoja KONDRAVIČIŪTĖ parodė, kad ji susitikdavo su Romu KALANTA ir susirašinėjo su juo. Susitikimuose Kalanta kalbėdavo ir rašydavo laiškuose apie vienatvę, nuobodulį, nenorą gyventi.

1971 metų pabaigoje Kalanta laiškuose jai rašė: "mano charakteris vienišo keleivio, kuris žemėje ilgai neužsibus", "mirtis man bus šventė: laukiu jos ir sulauksiu", "iš manęs liks tik pelenų krūvelė". Toliau nurodė, kad jam viskas atsibodę ir kad jo - savižudžio filosofija įdomi.

1972 m. gegužės 19 d. pomirtinės teisminės psichiatrinės ekspertizės ekspertams: Kauno medicinos instituto neurologijos katedros vedėjui profesoriui ŠURKUI, Lietuvos TSR sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiajam psichiatrui Gutmanui, Vilniaus universiteto medicinos fakulteto nervų ir psichikos ligų katedros docentei J. Andriuškevičienei, Respublikinės Kauno psichoneurologinės ligoninės vyriausiam gydytojui Berneriui ir Respublikinės Kauno psichoneurologinės ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojai mokslo reikalams Daukšienei, išnagrinėjus mokyklinius Romo Kalantos rašinius, virš 400 jo rašytų laiškų, piešinius, tėvų, brolių, giminių, pažįstamų, pedagogų, bendramokslių parodymus ir medicininę medžiagą nustatė, kad Romas Kalanta sirgo chronine psichine liga - šizofrenija. Nusižudė būdamas liguistojė būklėje, negalėdamas suprasti tikrosios savo veiksmų reikšmės ir vadovauti jiems.

Ištardyti baudžiamojoje byloje liudytojai parodė, kad Romas Kalanta niekada nesidomėjo politika ir ideologiniais klausimais. Nereikšdavo tais klausimais savo pažiūrų. Jokioms organizacijoms, tariamai vienijančioms "hipius", "bitlus" nepriklausė.

Apie savižudybės priežastis Kalanta nusizudydamas nieko nerašė.

1971 metais Kalanta mokėsi miesto dieninėje vidurinėje mokykloje 11^a klasėje. Egzaminus brandos atestatui jam buvo laista laikyti, turint iš geometrijos ir fizikos dvejetus. Egzaminų neišlaikė. Charakterizuojamas neigiamai, kaip nihilistinių pažiūrų. 1971-1972 mokslo metais pakartotinai lankė 11 klasę V vakarinėje vidurinėje mokykloje, nors niekur nedirbo. Mokėsi vidutiniškai. Antro pusmečio pažymiai iš lietuvių kalbos, 3,2, ir geometrijos 3,3,2 rodo apie jo

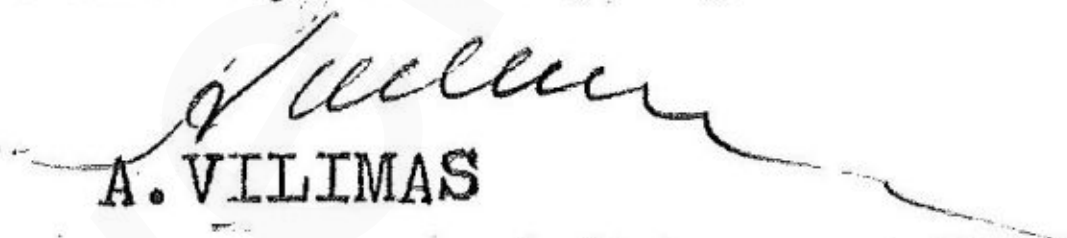
nepažangumą moksle.

Tokiu būdu, baudžiamosios bylos medžiaga nustatyta, kad Romas Kalanta nusižudė ne dėl kokių nors politinių sumetimų, o dėl savo liguistos psichinės būsenos. Niekas jam negrasino, žiauriai nesielgė, nusižudyti neįpareigojo. Jis turėjo visas sąlygas gyventi, mokytis, materialiai buvo viskuo pilnai aprūpintas.

Baudžiamoji byla nutraukta 1972 m. birželio 30 d.

Pažymą surašė:

Valstybės saugumo komiteto prie LTSR MT
tardymo skyriaus vyr. tardytojas
majoras

A. VILIMAS